

Seminární práce z předmětu Pojistná ekonomika

**Analýza výnosů pojišťovny, segmentace podle jednotlivých
pojistných produktů a analýza nákladů pojišťovny**

Zpracovaly: Bílková Zuzana
Maříková Jana

Datum prezentace: 14. 1. 2005

V Brně dne: 7. 11. 2005

1. Úvod

Hospodaření komerční pojišťovny se realizuje obdobným způsobem jako u ostatních podnikatelských subjektů, ale samozřejmě musíme přihlédnout ke specifickým tohoto odvětví pojišťovnictví. I zde se setkáme s vymezením hospodářského výsledku na bázi nákladů a výnosů a zároveň také používáme obdobné výkazy, tj. rozvahu, výkaz zisku a ztrát, resp. přílohu, ve kterých se odrazí výsledky hospodaření komerční pojišťovny.

V rámci hospodaření pojišťovny je základní otázkou stanovení velikosti pojistného, stanovení optimální ceny za krytí příslušného rizika. Složitost přesného stanovení ceny pojištění vyplývá z prvku nahodilosti, který při stanovení ceny výrazně působí, neboť při stanovení ceny pojištění se vychází z budoucích výdajů na pojistná plnění, které nejsou podrobně dopředu známy, a přitom neexistuje spolehlivá metoda, jak přesně dopředu určit velikost budoucích pojistných plnění.

Při určování ceny pojištění pojišťovna vychází z pojistně technických metod a postupů především při oceňování budoucích výdajů pojišťovny. Tato cena však bývá modifikována v závislosti na tržních podmínkách, v závislosti na vztahu nabídky a poptávky po daném pojistném produktu.

Cílem naší seminární práce je přiblížit problematiku nákladů a výnosů pojišťoven, vymezení jednotlivých nákladů a výnosů a jejich členění. Zaměřily jsme se také na výsledek hospodaření komerční pojišťovny a na základní účetní výkazy.

V první části naší seminární práce jsme se zaměřily na problematiku nákladů, jejich základní členění. Ve druhé části jsme vymezily jednotlivé výnosy, které v pojišťovnách obvykle vznikají. Do naší seminární práce jsme dále zahrnuly výsledek hospodaření komerční pojišťovny - rozvahu a výkaz zisku a ztrát. V praktické části jsme vycházeli z výroční zprávy námi vybrané pojišťovny a snažili jsme se zachytit její strukturu hospodářského výsledku, rozvahy a jednotlivé náklady a výnosy.

2. Základní pojmy

Předepsané hrubé pojistné

Předepsané hrubé pojistné podle výroční zprávy zahrnuje veškeré částky splatné podle pojistných smluv během účetního období, nezávisle na skutečnosti, zda se tyto částky vztahují zcela, nebo zčásti k pozdějším účetním obdobím.

Náklady na pojistná plnění

Náklady na pojistná plnění se účtují ve výši částek přiznaných k výplatě pojistných plnění z titulu zlikvidovaných pojistných událostí a dále zahrnují externí a interní náklady pojišťovny spojené s likvidací pojistných událostí. Náklady na pojistná plnění se snižují o přijaté regresy a jiné obdobné nároky pojišťovny.

Požizovací náklady na pojistné smlouvy

Požizovací náklady na pojistné smlouvy zahrnují všechny přímé a nepřímé náklady vzniklé v souvislosti s uzavíráním nových pojistných smluv.

Sperativní provize

V položce sperativní provize společnost vykazuje předpokládanou výši provizí, které se vztahují k pojistnému předepsanému v běžném účetním období, ale nárok zprostředkovatele závisí na inkasu pojistného.

Náklady likvidace škod

Náklady spojené s vyřízením pojistných událostí. Představují náklady na mzdy likvidátorů a pracovníků správy pojistných událostí, materiálové náklady např. na fotodokumentaci, cestovní náklady, náklady na lékařské nálezy, posudky apod.

Náklady na vyšetřování pojistné události

Náklady na zjištění příčin a rozsahu pojistné události – mzdové a cestovní náklady, náklady na znalecké posudky, na případné modelování příčin události apod.

Náklady obstarávací = pořizovací náklady

Náklady vynaložené, anebo ty, které se mají vynaložit na obstarání (nákup, dovoz, instalaci, apod.) výrobních prostředků, předmětů, zboží nebo služeb.

Vlastní náklady

Náklady vynaložené na provoz pojišťovny, kromě nákladů na pojistná plnění, náklady na zajištění a zábranu škod. Patří sem materiálové, mzdové a finanční náklady, náklady na administrativu a řízení celé pojišťovací společnosti. Vlastní náklady se někdy označují také jako režijní náklady.

Výnosy

V hospodářské činnosti podniku jsou to všechny příjmy, které podnik v daném účetním období získá, resp. má získat z pohledávek vůči odběratelům. V pojišťovnách jsou rozhodující složkou výnosy z předepsaného pojistného.

3. Náklady pojišťoven

Náklady představují kategorii vstupů hospodářských prostředků a práce do procesu výroby výrobků, prodeje zboží nebo poskytování služeb. Na účtech účtové třídy 5 – Náklady se účtuje o všech nákladech, které vznikly z pojišťovací a zajišťovací, případně ostatních činností pojišťovny a u kterých se uplatňuje v zásadě účelové členění hlavně na neživotní pojištění a životní pojištění.

Náklady můžeme podle účelu dělit na:

- část pojistě-technickou (technické rezervy),
- část pojistných plnění,
- část správních nákladů.

Základní členění nákladů pojišťovny by mělo vycházet z činnosti, které pojišťovna vykonává.

Rozhodující činností pojišťovny je pojišťovací činnost. Náklady na ni rozdělujeme podle toho, či jde o **náklady na pojistná plnění**, nebo o náklady vynaložené na provozování pojištění (neboli **vlastní náklady pojišťovny**).

Náklady na pojistná plnění

Tato skupina nákladů je orientovaná na **krytí smluvních závazků pojišťovny**, vyplývajících z uzavřených pojistných smluv nebo z příslušných právních předpisů.

Může jít např. o:

- přímé majetkové ztráty, případné následné ztráty, na které má pojištěný nebo poškozený nárok, ztráty způsobené poškozením zdraví, úmrtím nebo dožitím, o vyplácení důchodu apod.
- náklady na šetření pojistných událostí,
- poplatky za znalecké posudky,
- poplatky za soudní jednání.

Do této skupiny patří také pojistná plnění, které se neposkytují pojištěnému nebo poškozenému, ale jiným organizacím nebo osobám. Jde v zásadě o **náklady spojené s vyšetřováním události**, nebo **spojené s odstraňováním jejích následků**. Poslední položkou, kterou obsahují náklady na pojistná plnění je tvorba rezerv na pojistná plnění.

Náklady na pojistná plnění jsou jednoznačné a jejich sledování je zabezpečené podle škodových odvětví. Skladba těchto nákladů je zpracovaná v jednotlivých likvidačních směrnicích.

Schéma č. 1 Vlastní náklady pojišťovny

Vlastní náklady pojišťovatele	
Náklady na jinou podnikatelskou činnost	Náklady na výkon pojišťovací činnosti
Náklady na správu a řízení pojišťovny	Náklady na životní pojištění Náklady na neživotní pojištění Náklady obstarávací <ul style="list-style-type: none">• Náklady na tvorbu nových pojištění• Náklady na obchod Náklady režijní <ul style="list-style-type: none">• Náklady na správu pojištění• Náklady na likvidaci pojistných událostí• Náklady na výplatu pojistné plnění• Náklady na pojistné rezervy

Zdroj: Pojistná ekonomika II, Ekonomika pojišťovacího podniku

Vlastní náklady pojišťovny představují všechny ostatní náklady, které jsou spojené s provozováním pojištění.

Platí, že čím podrobnější je členění těchto nákladů, tím lepších výsledků je možné dosáhnout při jejich analýze. Kromě toho, podrobnější členění dělá náklady transparentními a umožňuje lepší posuzování jejich efektivnosti se snahou aby každý okruh činnosti byl ziskový.

Jak může vidět v tabulce, základním členěním vlastních nákladů pojišťovací činnosti je rozdělení na obstarávací náklady a režijní náklady.

Obstarávací náklady

Jedná se o náklady, které byly vynaložené na obstarání pojištění. Měli by se dát rozložit na každou pojistnou smlouvu. Jde převážně o náklady závislé na objemu obchodní produkce.

V pojišťovnictví představují tu část nákladů pojišťovny, která souvisí se získáním zákazníka a prodejem pojistných produktů. Z toho vyplývá, že jejich součástí jsou také:

- náklady spojené s vývojem a vytvořením pojistného produktu,
- náklady spojené s marketingem, propagací
- tisk návrhových pojistek a pojistných smluv
- tisk ostatních tiskopisů apod.

Při sestavování obstarávacích nákladů se vychází z činnosti, která přímo souvisí se získáním zákazníka a uzavřením pojistných smluv.

Skladba obstarávacích nákladů pojištění

Obstarávací náklady		
Náklady na tvorbu pojištění	Náklady obchodu	Nepřímé náklady

Mezi náklady na obchodní činnost patří např.:

- tvorba obchodní sítě,
- tvorba metodických pomůcek a sazebníků,
- školení pojišťovacích agentů a pojišťovacích makléřů;

Skladba režijních náklady

Režijní náklady			
Správa pojištění	Náklady na likvidační službu	Náklady na řízení podniku	Náklady na jinou činnost

Mezi náklady na správu pojištění patří např.:

- taxace návrhopojistek,
- intervence pro neplacení pojistného,
- archivace pojistných smluv apod.

Dále do režijních nákladů pojišťovny patří náklady na informační činnost (hardware, software), správu majetku apod.

Bez nákladů na správu a říze pojišťovny (vlastní náklady) se prakticky nemůže realizovat žádná činnost pojištění. Vyčlenění těchto nákladů na jednotlivé činnosti se však může provést pouze pomocí stanovení jejich podílu na vykonávaných činnostech.

Příklad grafického znázornění celkových nákladů:

Pojistná plnění (až 70 %)	Vlastní náklady (25 – 35 %)
Náklady celkem	

Efektivnost nákladů

Dosáhnutí přiměřeného hospodářského výsledku si vyžaduje maximální efektivnost činnosti pojišťovny, což představuje optimalizaci nákladů se snahou o jejich minimalizaci. Problém ale může nastat ohledně snahy absolutní minimalizace, která může často vést k úsporám nákladů na nesprávném místě. Může se stát, že část často nevyhnutelných potřeb pojišťovny se nerealizuje a nevytvoří se prostor pro rozvoj podnikatelské činnosti v budoucnosti. Z tohoto hlediska část vynaložených nákladů představuje investici do budoucnosti. Takový charakter mají například náklady na školení a výchovu pracovníků, reklamu, apod.

Často šetření nákladů vyvolá špatnou nebo řetězovou reakci zvyšování nákladů. Pokud budeme šetřit některé náklady, může se stát, že v následujícím účetním období budou tyto náklady vyšší o inflaci anebo o jiné přírážky.

Při rozhodování o použití nákladů je proto nevyhnutelné uplatnit metodu hlavního článku. Tato metoda spočívá ve vytipování všech nákladů, které se musí na výkon činnosti pojišťovny nevyhnutelně vynaložit. Sem patří na prvním místě fixní náklady bez ohledu na rozsah vykonávané činnosti. Potom následují ostatní náklady podle stupně důležitosti.

Následně je nutné se zaměřit na přiměřenost nákladů z hlediska nevyhnutelnosti pro výkon činnosti. Dále je dobré sledovat jejich efektivnost a optimalizaci.

Z uvedeného vyplývá, že úspora nákladů nemusí představovat i absolutní úsporu. Výsledkem může být neefektivnost činnosti se zhoršeným hospodářským výsledkem anebo ztrátou. Negativní důsledky tohoto konání se často projeví až s odstupem času v budoucích účetních obdobích.

4. Výnosy pojišťovny

Výnosy představují všeobecně kategorii výstupů v podobě výsledků z hospodářské činnosti podniku, určených k prodeji. Je nutné si uvědomit, že výnos vzniká okamžikem vystavení faktury, příjem však až jejím proplacením.

Výnosy jsou zachyceny na účtech účtové třídy 6. - Výnosy. V této účtové třídě se účtuje o všech výnosech, které vznikly z pojišťovací, zajišťovací, případně ostatní činnosti komerční pojišťovny a u kterých se uplatňuje v zásadě účelové členění výnosů podle předmětu činnosti pojišťovny, tj. neživotní pojištění, životní pojištění a ostatní činnost.

Co se týká struktury výnosů, pak na účtech výnosů se účtují zejména tyto položky:

- předepsané pojistné – běžně placené pojistné (placené v dohodnutých pojistných obdobích), jednorázově placené pojistné,
- zajistné (aktivní zajištění),
- provize za zajištění (v případě pasivního zajištění)
- přijatý rozdíl pojistného plnění od zajistitele,
- regresy z pojistných plnění,
- poplatky z prodlení platby pojistného,
- výnosy z finančního umístění technických rezerv, výnosy z prodeje hmotného a nehmotného majetku,
- úroky z depozit uložených v bankách,
- výnosy za poskytované školící a poradenské služby,
- ostatní.

Protože hlavní činností komerční pojišťovny je pojišťovací činnost, je rozhodujícím výnosem (příjmem) pojistné. Pojistné tvoří drtivou část jejich celkových výnosů. Je to zhruba kolem 80 – 90 %, zbytek, tedy 10 -20 % výnosů tvoří ostatní položky. V některých případech představují ostatní výnosy pojišťovny víc než 20 %. Právě těmito příjmy pojišťovny vyrovnávají negativní důsledky některých druhů pojištění i složku vlastních nákladů, případně i zisk

Když hovoříme o výnosech pojišťovny, máme obvykle na mysli konkrétní peněžní prostředky, které pojišťovna přijala (inkasovala) jako odměnu za svoji činnost nebo podnikání. Z účetního hlediska se však pod výnosy chápou výnosy, které by měla pojišťovna získat za své služby a svou činnost, tedy ty výnosy, které zaúčtovala bez ohledu na to, zda je přijala či nikoliv. A z těchto příjmů po odečtu skutečně vynaložených nákladů na svou činnost odvést daň.

To pro pojišťovnu není zrovna příjemné, protože musí platit daň z příjmů i z těch výnosů, které neinkasovala, popřípadě je zřejmé, že je ani inkasovat z různých důvodů nebude. Komerční pojišťovny se chrání tím způsobem, že dávají podmínku, aby pojištění nabylo účinnosti jen tehdy, pokud je zapláceno první pojistné.

5. Hospodářský výsledek komerční pojišťovny

Hospodářský výsledek každé účetní jednotky je důležitým ukazatelem úrovně jejího hospodaření. Jedná se o syntetický ukazatel, který odráží všechny pozitivní i negativní výkyvy ve finanční oblasti společnosti v daném účetním období a zároveň umožňuje posoudit úspěšnost hospodářské činnosti společnosti za toto období. Ke zjištění hospodářského výsledku komerční pojišťovny za dané účetní období slouží výkaz zisku a ztráty.

Hospodářský výsledek pojišťovny před zdaněním představuje rovněž jako u jiných hospodářských subjektů rozdíl mezi výnosy a náklady. Tvoří také daňový základ pro stanovení výšky daně z příjmu. Zjišťuje se tedy ze zůstatků účtových tříd 5 – náklady a 6 – výnosy.

Skladba těchto účtových tříd umožňuje zjištění hospodářského výsledku v rozdělení na:

- provozní hospodářský výsledek,
- finanční hospodářský výsledek,
- mimořádný hospodářský výsledek.

Hospodářský výsledek pojišťoven se rozlišuje na hospodářský výsledek z běžné činnosti a z mimořádné činnosti. Hospodářský výsledek běžné činnosti získáme součtem provozního a finančního výsledku hospodaření.

Daň z příjmů se vypočte ze zjištěného daňového základu tj. rozdíl mezi výnosy a náklady, a to v rozdělení na daň z příjmu běžné činnosti a daň z příjmu z mimořádné činnosti. Daňová povinnost komerční pojišťovny jako účetní jednotky vyplývající ze zákona o dani z příjmů se považuje za daňový základ evidovaný v účtové třídě 5 – Náklady.

Po odvedení daně z příjmů zůstane podniku hospodářský výsledek po zdanění, čili čistý zisk. Použití čistého zisku je dané na jedné straně právními předpisy, tím máme na mysli povinný odvod části čistého zisku do zákonného rezervního fondu. Následně se rozdělí podle stanov komerční pojišťovny. Může se použít na sociální účely, investice pro rozvoj společnosti, pro výplatu dividend a ostatní použití.

Hospodářský výsledek běžného účetního období je také poslední částí vlastního kapitálu uvedenou v rozvaze. Jeho výši lze zjistit odečtením celkových pasiv od celkových aktiv. Je-li tento rozdíl kladný (tzn. celkové výnosy převyšují celkové náklady), má hospodářský výsledek charakter zisku, v opačném případě se jedná o ztrátu

Hospodářský výsledek společnosti lze použít jako:

- kritérium při posuzování úspěšnosti řízení podniku z dlouhodobého hlediska;
- výchozí základnu pro výpočet daně z příjmů účetní jednotky
- podklad nezbytný pro rozhodování o budoucím růstu podniku a pro určování výše dividend;

- kritérium pro posuzování výdělečné schopnosti společnosti v příslušném období pro akcionáře, klienty, věřitele i ostatní externí subjekty.

Koncem každého kalendářního roku se provádí účetní uzávěrka a účetní závěrka. Účetní uzávěrka představuje uzavírání účetních knih. Po zaúčtování všech účetních případů, které vyplývají z běžné činnosti, se provádí přezkoušení správnosti a úplnosti údajů zaúčtovaných do účetních knih běžného období. Účetní závěrka znamená sestavování účetních výkazů, tj. rozvahy, výkazu zisku a ztrát a přílohy. Rozvaha a výkaz zisku a ztrát jsou vnitřně propojeny prostřednictvím položky zisku a zisk lze jednak z rozvahy a jednak z výkazu zisku a ztrát.

V rozvaze nalezneme číselné údaje o stavu a struktuře majetku, závazků a kapitálu, ve výkazu zisku a ztrát strukturu nákladů a výnosů a hospodářský výsledek nalezneme v rozvaze i ve výkazu.

Rozvaha

Rozvaha komerční pojišťovny zachycuje stav aktiv a pasiv k určitému datu, hodnotí zachování hospodářské stability podniku a základem pro sestavení rozvahy je bilanční rovnice vyjadřující rovnost aktiv a pasiv. V rozvaze tedy nalezneme číselné údaje o struktuře majetku, závazků a kapitálu k určitému datu.

Schéma č. 2 Rozvaha komerční pojišťovny

Aktiva	Pasiva
Nehmotný majetek	Základní kapitál
Finanční umístění technických rezerv	Technické rezervy
Pohledávky	Rezerva na krytí závazků z finančního umístění jménem pojištěných
Ostatní aktiva	Rezervy na ostatní rizika a ztráty
Účty časového rozlišení	Depozita přijatá od zajistitelů
Neuhrazená ztráta minulých let	Závazky
Ztráta běžného účetního období	Účty časového rozlišení
	Nerozdělený zisk minulých let
	Zisk běžného účetního období
Aktiva celkem	Pasiva celkem

Zdroj: Pojistná ekonomika

Výkaz zisku a ztrát (výsledovka)

Tento účetní výkaz poskytuje informace o nákladech, výnosech a jejich struktuře a hospodářském výsledku podniku za určité období, zároveň informuje uživatele o schopnosti komerční pojišťovny vytvářet dodatečný objem zisku. Výkaz zisku a ztrát v sobě zahrnuje:

- **technický účet k neživotnímu pojištění** – tj. položky, které se vztahují k výnosům a nákladům souvisejícím s neživotním pojištěním,
- **technický účet k životnímu pojištění** – tj. položky, které se vztahují k výnosům a nákladům souvisejícím s životním pojištěním,
- **netechnický účet** – tj. ostatní položky nesouvisející přímo s životním a neživotním pojištěním, kalkuluje s výsledkem obou technických účtů

Výsledky technických účtů, které vzniknou porovnáním příslušných nákladů a výnosů v životním a neživotním pojištění, se přenesou do netechnického účtu, kde jsou k nim navíc přidány náklady a výnosy nesouvisející přímo s prvotním úkolem pojišťoven.

V následujícím schématu uvádíme jednotlivé položky technických účtů k životnímu a neživotnímu pojištění a netechnického účtu.

Schéma č. 3 Položky výkazu zisku a ztrát

Technický účet k neživotnímu pojištění	Technický účet k životnímu pojištění	Netechnický účet
Zasloužené pojistné	Výnosy z finančního umístění	Výsledek TU k NP
Technické výnosy	Technické výnosy	Výsledek TU k ŽP
Náklady na pojistná plnění	Náklady na pojistná plnění	Výnosy z finančního umístění
Změna stavu technických rezerv	Změna stavu technických rezerv	Ostatní výnosy
Prémie a slevy	Prémie a slevy	Ostatní náklady
Provozní výdaje	Provozní výdaje	Daň z příjmu z běžné činnosti
Rezervy na vyrovnání mimořádných rizik	Náklady na finanční umístění	Hospodářský výsledek po zdanění
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění	Výsledek technického účtu k životnímu pojištění	Mimořádné výnosy
		Mimořádné náklady
		Mimořádný výsledek hospodaření
		Daň z příjmu z mimořádné činnosti
		Ostatní daně a poplatky
		HV za účetní období

Zdroj: Pojistná ekonomika

Jednotlivé části hospodářského výsledku můžeme získat následovně:

- Hospodářský výsledek z běžné (pojišťovací) činnosti je výsledkem technického účtu k neživotnímu pojištění a výsledkem technického účtu k životnímu pojištění
- Finanční výsledek hospodaření je výsledkem netechnického účtu
- Mimořádný hospodářský výsledek získáme rozdílem mimořádných výnosů a nákladů
- Hospodářský výsledek před zdaněním

Příloha

Dalším výkazem při sestavování účetní závěrky je příloha. Můžeme říci, že formální uspořádání přílohy je poměrně volné. Příloha by měla být zpravidla předložena ve formě tabulek nebo popisným způsobem, který zajistí přehlednost a srozumitelnost předkládaných informací. Pro vyhotovení přílohy jsou v zásadě informačním zdrojem účetní výkazy.

6. Výroční zpráva komerční pojišťovny

Zákonnou povinností každé komerční pojišťovny je provést k 30. červnu daného roku audit za předchozí účetní období. O výsledcích tohoto auditu informuje veřejnost zpravidla formou **výroční zprávy**. Ta podává poměrně ucelenou informaci o výsledcích hospodaření komerční pojišťovny a obvykle také seznamuje s vizí společnosti do dalších let. Výroční zpráva je také vydávána za účelem, aby uceleně, vyváženě a komplexně informovala o vývoji výkonnosti společnosti, její činnosti, struktuře a stávajícím hospodářském postavení, rovněž jako o strategických cílech v blízké budoucnosti.

7. Praktická část

Pro naši praktickou část jsme si vybraly pojišťovací společnost Kooperativa, a. s. Informace týkající se této pojišťovny jsme čerpali z výroční zprávy Kooperativy, a. s. k 31. prosinci 2004, tj. z rozvahy, výkazu zisku a ztrát a z přílohy. Protože tyto účetní výkazy jsou velice podrobné, vybrali jsme z nich jen některé položky, které nám připadají zajímavé. Obecně můžeme říci, že pojišťovna Kooperativa, a. s. měla, co se týče neživotního pojištění, k 31. 12. 2004 předepsané pojistné ve hrubé výši 18 705 877 tis. Kč, hrubé náklady na pojistná plnění ve výši 10 290 014 tis. Kč a hrubé provozní náklady ve výši 4 525 485 tis. Kč. Předepsané pojistné v oblasti životního pojištění v hrubé výši činilo 5 461 060 tis. Kč.

Výkaz zisku a ztrát

Nejprve se zaměříme na výkaz zisku a ztrát, kde jsme z technických účtů k neživotnímu a životnímu pojištění a netechnického účtu vybraly některé ukazatele a porovnali je s hodnotami z roku 2003.

Tabulka č. 1 Technický účet k neživotnímu pojištění (v tis. Kč)

Technický účet k neživotnímu pojištění, z toho:	2004	2003
Předepsané hrubé pojistné	18 705 877	15 518 072
Pojistné postoupené zajišťovatelům	5 436 018	4 860 648
Zasloužené pojistné, očištěné od zajištění	13 747 378	9 625 945
Náklady na pojistná plnění, hrubá výše	10 049 870	11 139 229
Podíl zajišťovatelů na nákladech na pojistná plnění	2 950 506	5 810 544
Náklady na pojistná plnění, očištěné od zajištění	8 281 844	5 590 874
Prémie a slevy, očištěné od zajištění	64 528	53 795
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy	2 427 995	1 923 860
Správní režie	2 116 264	1 549 517
Provize od zajišťovatelů a podíly na ziscích	1 178 909	1 072 082
Čistá výše provozních nákladů	3 346 576	2 323 254
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění	540 573	567 952

Zdroj: Výroční zpráva Kooperativy, a. s. 2004

Z tabulky můžeme vyčíst, že výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění se oproti roku 2003 snížil z 567 952 tis. Kč na 540 573 tis. Kč. Zvýšilo se sice předeepsané hrubé pojistné, ale také se zvýšila čistá výše provozních nákladů, poskytnuté prémie a slevy, pořizovací náklady na pojistné smlouvy, správní režie atd.

Tabulka č. 2 Technický účet k životnímu pojištění (v tis. Kč)

Technický účet k životnímu pojištění, z toho:	2004	2003
Předeepsané hrubé pojistné	5 461 060	4 505 777
Pojistné postoupené zajišťovatelům	37 163	55 996
Zasloužené pojistné, očištěné od zajištěné	5 342 268	4 241 584
Výnosy z finančního umístění	834 991	880 178
Náklady na pojistná plnění, hrubá výše	665 278	412 053
Podíl zajišťovatelů na nákladech na pojistná plnění	8 356	48 355
Náklady na pojistná plnění, očištěné od zajištění	723 490	440 273
Prémie a slevy, očištěné od zajištění	15 432	1 371
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy	1 216 155	1 456 623
Správní režie	270 489	403 207
Čistá výše provozních nákladů	1 463 025	1 680 694
Náklady na finanční umístění (investice)	466 990	594 313
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění	260 262	120 939

Zdroj: Výroční zpráva Kooperativy, a. s. 2004

Výsledek technického účtu k životnímu pojištění se zvýšil od roku 2003 ze 120 939 tis. Kč na 260 262 tis. Kč, a to zejména díky nárůstu předepsaného hrubého pojistného a poklesu pořizovacích nákladů na pojistné smlouvy, správní režie a nákladů na finanční umístění.

Tabulka č. 3 Netechnický účet (v tis. Kč)

Netechnický účet, z toho:	2004	2003
výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění	540 573	567 952
výsledek technického účtu k životnímu pojištění	260 262	120 939
Výnosy z finančního umístění (investic)	2 665 739	5 056 764
Náklady na správu finančního umístění (investic), včetně úroku	28 068	33 359
Náklady na finanční umístění (investice)	2 348 376	4 874 273
Ostatní výnosy	5 044	59 053
Ostatní náklady	54 697	67 508
Daň z příjmu z běžné činnosti	266 798	233 732
mimořádné výnosy	25 746	23 102
mimořádné náklady	9 171	18 034
daň z příjmu z mimořádné činnosti	8 161	1 789
Zisk nebo ztráta za účetní období	490 288	448 195

Zdroj: Výroční zpráva Kooperativy, a. s. 2004

Tabulka č. 3 zachycuje zvýšení zisku za účetní období z 448 195 tis. Kč na 490 288 tis. Kč. Daň z příjmu z běžné činnosti byla 266 798 tis. Kč a daň z příjmu z mimořádné činnosti činila 8 161 tis. Kč. Hospodářský výsledek společnosti před zdaněním činil k 31. 12. 2004 765 247 tis. Kč.

Rozvaha

Dále uvádíme také jen některé vybrané položky rozvahy Kooperativy, a. s. k 31. 12. 2004 v porovnání k 31. 12. 2003 (v tis. Kč).

Tabulka č. 4 Vývoj vybraných rozvahových položek Kooperativy, a.s. v období 2003 až 2004 (v tis. Kč)

AKTIVA	2004	2003
Dlouhodobý nehmotný majetek, z toho	2 762 025	1203
Goodwill	2 506 185	-
Pozemky a stavby (nemovitosti),	1 131 315	3364
Finanční umístění životního pojištění je-li nositelem investičního rizika pojištník	16 744	13 902
Pohledávky, z toho:	2 360 767	1 775 555
Pohledávky za makléři:	51 959	10
Ostatní pohledávky	673 186	241 093
AKTIVA CELKEM	30 630 181	23 455 437

PASIVA	2004	2003
Vlastní kapitál z toho:	4 315 313	2 611 855
Základní kapitál	2 000 000	1 000 000
Emisní ážio	37 875	37 875
Zisk nebo ztráta běžného účetního období	490 288	122 090
Technické rezervy	20 473 821	14 026 079
Depozita při pasivním zajištění	54 122	39 258
Závazky	3 588 344	4 964 514
Přechodné účty pasiv	2 144 705	1 799 829
PASIVA CELKEM	30 630 181	23 455 437

Zdroj: Výroční zpráva Kooperativy, a. s. 2004

Majetek podniku k 31. 12. 2004 činil 30 630 181 tis. Kč, což je o 7 174 744 tis. Kč více než v roce 2003. Do aktiv jsou také zahrnuty dohadné položky aktivní, které jsou tvořeny mimo jiné:

- odhadem provize za zajištění, k 31. 12. 2004 činil 17 087 tis. Kč
- a odhadem postoupených pojistných událostí, ten činil podle výroční zprávy 51 833 tis. Kč.

Celkem tyto dohadné položky aktivní byly ve výši 70 954 tis.

V pasivech zase nalezneme dohadné položky pasivní, které jsou tvořeny mimo jiné:

- odhadem zajistného, ten byl ve výši 139 062 tis. Kč
- a operativní provizi ve výši 348 215 tis. Kč.

Celkem dohadné položky pasivní činily 516 004 tis. Kč

Provize

Celková výše provizí v roce 2004 dosáhla částky 2 926 053 tis. Kč. Následující tabulka zobrazuje strukturu provizí vyplacených pojišťovnou Kooperativa, a. s. v letech 2003 a 2004 pro životní a neživotní pojištění.

Tabulka č. 5 Struktura provizí pro životní a neživotní pojištění v roce 2003 a 2004 (v tis. Kč)

Druh provize	Životní pojištění		Neživotní pojištění	
	2004	2003	2004	2003
Externí ziskatelé	742 710	1 251 486	1 798 028	910 262
Provizní mzdy vlastních zaměstnanců	102 324	90 628	282 991	271 016

Zdroj: Výroční zpráva Kooperativy, a. s. 2004

Prémie a slevy

Společnost v roce 2004 poskytla na základě pojistných podmínek a pojistných smluv pojistné prémie a slevy pouze na neživotní pojištění a to ve výši 62 189 tis. Kč.

Správní náklady

Tabulka č. 8 zobrazuje strukturu správní režie a výši jednotlivých položek. Nejvyšší položkou jsou provize ve výši 835 608 tis. Kč, druhou největší položkou osobní náklady

(tvořené mzdami, sociálním a zdravotním pojištěním) ve výši 483 875 Kč. Celkové správní náklady dosáhly částky 2 38 6753 tis. Kč

Tabulka č. 6 Správní náklady k 31. 12. 2004 (v tis. Kč)

Druh nákladu	Výše
Osobní náklady (mzdy, soc. a zdrav. poj.)	483 875
Nájemné	163 803
Spotřeba energie	21 427
Spotřeba materiálu	94 226
Odpisy DHM	58 759
Odpisy DNM	20 790
Náklady na spoje	92 986
Cestovné	17 203
Poradenství	93 273
Softwarové služby	55 314
Náklady na asistenční služby	119 050
Provize	835 608
Ostatní správní náklady	330 439
Celkem	2 386 753

Zdroj: Výroční zpráva Kooperativy, a. s. 2004

Odměňování členů správních, řídicích a dozorčích orgánů

Společnost v roce 2004 vyplatila členům správních, řídicích a dozorčích orgánů částku ve výši 9 792 tis. Kč. Kooperativa, a. s. neposkytuje členům správních, řídicích a dozorčích orgánů žádné půjčky ani zálohy.

Finanční investice

Následující dvě tabulky zachycují finanční investice Kooperativy, a.s. Tabulka č. 8 uvádí její procentní podíly v ovládaných osobách a tabulka č. 9 podíly v podnicích s podstatným vlivem.

Tabulka č. 7: Podíl Kooperativy, a. s. v ovládaných osobách

Ovládaná osoba	Podíl v %
KIP, a. s.	86,28
SURPMO, a. s.	87,87
Česká Kooperativa London Limited	100,00
Kámen Ostroměř, s. r.o.	100,00
Sanatorium Astoria, a. s.	75,06
UNIGEO a. s.	70,47

Zdroj: Výroční zpráva Kooperativy, a. s. 2004

Tabulka č. 8 Podíl Kooperativy, a. s. v podnicích s podstatným vlivem

Podnik	Podíl v %
KAPITOL, a. s.	30,00
SHD-KOMES, a. s.	36,22

V roce 2004 obdržela společnost podíly na ziscích z majetkových účastí ve výši 34 975 tis. Kč

Pojistný trh České republiky v roce 2004

V roce 2004 se celkové předepsané pojistné v České republice zvýšilo oproti roku 2003 o 6,3 %. Toto tempo růstu bylo nižší než tempo růstu hrubého domácího produktu v běžných cenách, které činilo 7,6 %.

Kladný agregovaný výsledek po zdanění dosáhl téměř 11 mld. Kč, což představuje nejvyšší hodnotu v novodobé historii českého pojišťovnictví, kterou otevřelo přijetí zákona o pojišťovnictví v roce 1991.

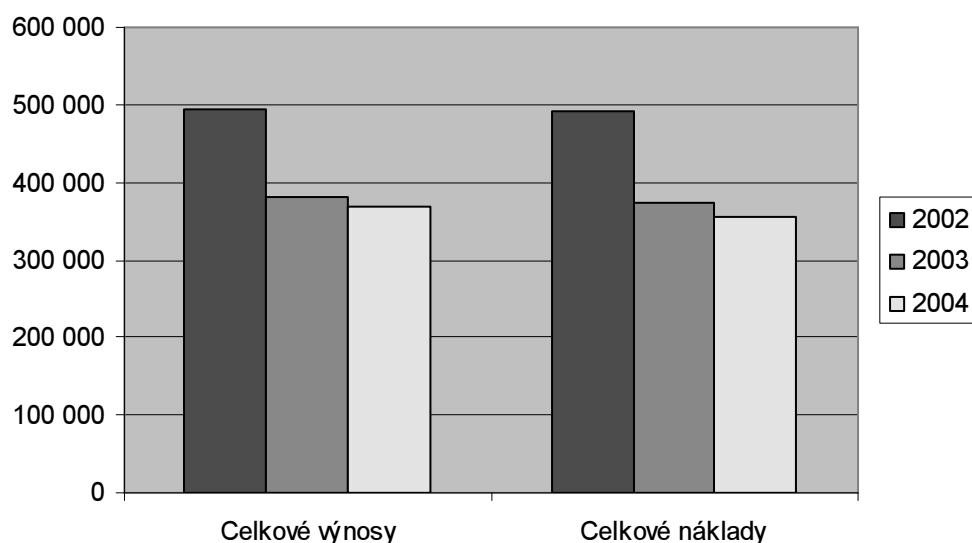
Tabulka č. 9 zachycuje vývoj celkových nákladů a výnosů a výsledku hospodaření v letech 2002 až 2004. Z čísel je patrné, že celkové výnosy a celkové náklady se každý rok snížily, ale zároveň došlo k nárůstu výsledku hospodaření po zdanění, který v roce 2004 dosáhl částky 10 907 mil. Kč.

Tabulka č. 9 Vývoj výnosů, nákladů a výsledku (mil. Kč)

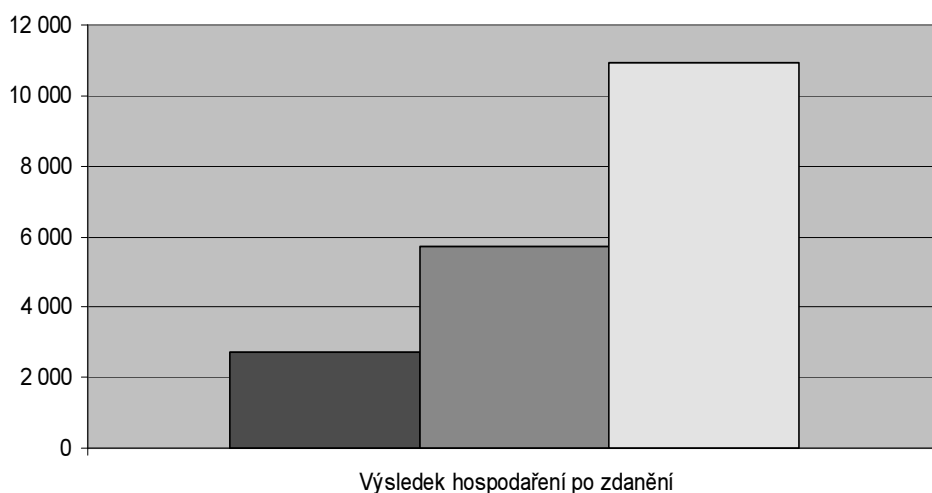
	2002	2003	2004
Celkové výnosy	493 772	380 163	367 339
Celkové náklady	491 067	374 470	356 435
Výsledek hospodaření (po zdanění)	2 705	5 693	10 904

Grafické znázornění vývoje celkových nákladů a výnosů v letech 2002 až 2004 v mil Kč:

Vývoj celkových nákladů a celkových výnosů v letech 2002, 2003 a 2004

Vývoj výsledku hospodaření po zdanění v letech 2002, 2003 a 2004

K výše uvedené tabulce je ještě nutno uvést, že vývoj výnosů souvisí do značné míry s metodikou účtování investičních operací pojišťoven. Vrátime-li se k celkovému předepsanému pojistnému, představovala jeho hodnota v roce 2004 zhruba 112,6 mld. Kč, z toho 44,2 mld. Kč, tj. 39,3 %, připadalo na životní pojištění a 68,4 mld. Kč, tj. 60,7 %, na neživotní pojištění. Přírůstek předepsaného pojistného u životního pojištění představoval 7,5 %, u neživotního pojištění 5,5 %.

8. Závěr

Sledování jednotlivých složek nákladů je náročné a vyžaduje si nejen vytvoření systému jejich sledování, ale také disciplínu, zejména pracovníků, kteří při vzniku nákladů posuzují jeho směřování. S odstupem času je při některých nákladových položkách složité zjistit, na jaký účel byli využité.

U nákladů je také velice důležité jejich sledování z hlediska efektivnosti – jak již jsme uvedly výše úspora nákladů nemusí představovat i absolutní úsporu. Což se může projevit až s odstupem času.

Nákladovou položkou ve všech pojišťovnách, která v posledních letech získává na významu, jsou náklady na reklamu. Minulý rok (2004) daly pojišťovny za reklamu 0,5 mld. Kč. Částka, kterou do propagace investují letos, má být podle odborníků stejná nebo mírně vyšší. Reklamní náklady pojišťoven ve většině případů tvoří jedno až dvě procenta peněz, které vyberou od klientů na pojistném. Budování značky a s tím spojené výdaje na reklamu a propagaci se staly v posledních letech prioritou některých pojišťoven. Tento trend se dá vzhledem k silnému konkurenčnímu boji předpokládat i do budoucna. Výrazný vliv v propagaci má hlavně životní pojištění, do jehož reklamy dávají pojišťovny stále více peněz.

Co se týče výnosů, jejich podstatnou část, jak již jsme uvedly, tvoří pojistné. Rok od roku dochází k poklesu jak celkových nákladů tak výnosů pojišťoven. Naproti tomu výsledek hospodaření každoročně vzrůstá až na dnešní hodnotu představující 11 mld. Kč.

9. Použitá literatura

ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S. ŘEZÁČ, F.: *Pojistná ekonomika*, Brno: Olprint, 2003. 145 s. ISBN 80-210-32-88-X

CHOVAN, P.: *Pojistná ekonomika II, Ekonomika pojišťovacího podniku*, Brno: Vydavatelství MU, 1997. 210 s. ISBN 80-210-15-11-X

DUCHÁČKOVÁ, E.: *Pojišťovnictví*, Praha: VŠE Praha, 1997. 138 s. ISBN 80-7079-092-X

CHOVAN, P., ČEJKOVÁ V.: *Malá encyklopédia poistenia a poisťovníctva*, Bratislava: Elita, 1995. 352 s. ISBN 80-85323-69-9

Diplomová práce:

VÉMOLA, T., *Finanční hospodaření vybrané komerční pojišťovny*, Brno: 2003. 64 s.

www stránky:

www.koop.cz

www.cap.cz